

Balázs G. Árpád

Balázs G. Árpád festőművésztől gyerekkoromban hallottam. Otthon gyakran szó esett róla, hiszen felesége és két gyermeke Palicson, a Fenyves soron, átellenben nekünk, a szemben levő házban lakott. Kisebbik fia, Géza, akit Öcsinek neveztek, gyakran vigyázott rám és sétáltatott.

Munkáival először 1958-ban Szabadkán, a Prokesch-féle házban levő kiállítási teremben kerültem szemtől szembe. Azt pedig már Bori Imre¹ és Gajdos Tibor² könyvéből tudom, hogy akkor hetven alkotása került bemutatásra. Festményei lenyűgöztek, később megismert alkotásai csakúgy.

Keveset tudtam róla. Később is csak az *Életjel Miniaturók*³ sorozatban jelent



¹ Bori Imre: *Balázs G. Árpád*. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 1980

² Gajdos Tibor: *Képzőművészeti élet Szabadkán a két világháború között*. A szerző kiadása, Szabadka, 1977

³ Balázs G. Árpád: *Bolyongó paletta*. Életjel Miniaturók 5. A szabadkai Munkásegyetem kiadása, 1969

önéletrajzi írásának olvasásakor bontakozott ki előttem Balázs G. Árpád világa.

Személyes kapcsolatba majd csak 1980-ban kerültem vele, azután, hogy Szegedről két levelezőlapot⁴ és egy levelet⁵ küldött. Arról értesített,

⁴ 1. levelezőlap: „Magyar Szó” Szerkesztősége, Subotica
Redakcija „Magyar Szó”, 24000, Jugoslavija
Tisztelt Szerkesztőség!

Kérem szíveskedjék idejében leközölni Balázs G. Árpád műtermi kiállítása megnyitási dátumát. A kiállítás frankopanska 11. május ho 9.én Pénteken d. u. 5 óraker nyílik A kiállítást Duranci Béla műtörénész nyitja meg. Bemutatásra kerül számos régi és új műalkotás, különféle technikák megoldásában. Elftársi üdvözlettel

Balázs G. Árpád
Szeged, 1980 április

A szegedi postabélyegző dátuma: 1980 IV 22

*

2. levelezőlap: T. „Magyar Szó” Szerkesztősége, Subotica
„Magyar Szó Szerkesztősége, 24000, Jugoslavija
Tisztelt Szerkesztőség!

Kérem szíveskedjék az alábbi kulturális jellegű hírt lapjukban a megfelelő időben leközölni. – Subotica frankopanska 11 számú házban levő műteremben május 9.-én Pénteken d. u. 5 óraker nyílik meg Balázs G. Árpád festőművész utolsó kiállítása, melyet Duranci Béla műtörénész nyit meg.

Erre a megnyitóra hívjuk meg a művészetet kedvelő és pártoló közönséget. A kiállításon bemutatásra kerül számos különböző technikával készült régi és új alkotás; festmények és grafikák.

Elvtársi üdvözléssel

Balázs G. Árpád festő és grafikus

1980 április 24

A szegedi postabélyegző dátuma: 1980 IV 25

Mindkét levelezőlapon a sorokat maga a művész húzta alá, az elsőt kék színű golyóstollal, a másodikon piros színű filctollal. Feltüntette feladóként lakhelyének címét is: Balázs G. Árpád Szeged Galamb u 16/B 6725

⁵ A borítékban küldött levél:

Tisztelt Főszerkesztő Néptárs !

Kérem szíveskedjék a mellékelt MEGHIVO-ra való hivatkozásmra az utolsó önáló kiállításom megnyitása dátumát lapjában leközölni szíveskedjen/Subotica Frankopanska u.11/1980 május 9-én du. 5 óraker/

A kiállítást saját műtermemben rendeztem meg bucsuzási jelleggel, mivel magas korom/93 év/olyan dátum már, ami a befejezést sejteti... Kiállítással bucsuzni ohajtok a művészetemet étékelő közönségtől azzal,hogy bemutatom a legutóbbi években készült munkáimat /olaj, temprá,monopipia és metszetek/

Köszönöm szíves figyelmességét.

Elvtársi üdvözlettel:

/Balázs G. Árpád/

festőművész és grafikus

Subotica 1980. május 3.

A kiállítás nyitva naponta de.11-től 13-ig, du.16-tól 18-ig

A levelet, a levelezőlapoktól eltérően írógépen írta, s csupán az aláírása s. k.

hogy Szabadkán megrendezi utolsó kiállítását, amivel szeretne elbúcsúzni a képzőművészetét kedvelő közönségtől. Kérésének, hogy hírt jelentessünk meg a *Magyar Szóban*, örömmel tettünk eleget.⁶ S. Kiss Ágnes fotóriporterrel felkerestük Frangepán utcai otthonában, a „házi” kiállítás színhelyén. Csatlakozott hozzánk Kopeczky László is.

Bejelentés nélkül érkezünk. Idősebb fia nyitott ajtót, akinél Szegeden lakott. Balázs G. Árpád éppen ebédelt. Abbahagyta az étkezést, és végigkalauzolt bennünket a két szobában, melynek falain régebbi és újabb grafikái, festményei sorakoztak. A valamikori gégeműtét következtében nehezen beszélt, mégis készségesen szólt minden egyes alkotásáról, ismertette mikor és milyen körülmények közepette születtek. Csodáltuk temperamentumát, szellemi frissességét. Megemlítettem, hogy Palicson valamikor Öcsi fia sétáltatott. Ez elszomorította, hiszen néhány évvel korábban halt meg kisebbik fia. Bántott, hogy megemlítettem neki a dolgot, s hogy hangulatán javítsunk, ismét az alkotásokra tereltük a beszélgetést.

Sokáig időztünk nála. Sürgettem is a kollégákat, menjünk, mert nyilván fárasztjuk, és az ebédet sem fejezte be. Valójában szívesen maradtunk volna, hogy hallgassuk érdekes fejtegetését, kimerítő válaszait a sok kérdésre, a szemet gyönyörködtető képei között.

S. Kiss Ágnes rendületlenül fotózott. Ekkor fedeztem fel, hogy a Mester portréja alatt egy régi, kopott fotel áll. Kitűnő alkalom arra, hogy itt is készítsünk róla fotót. Balázs G. Árpád szívesen tett eleget kérésemnek, és elhelyezkedett a fotelban.

Néhány nappal később, május 12-én ismét beállítottunk hozzá, hogy megajándékozzuk a róla készült fotókkal, valamint dedikáltassuk Bori Imre róla szóló könyvét. Örömmel újságolta, hogy a kiállítás látogatott, nem hitte, hogy olyan sokan kíváncsiak az alkotásaira. Neveket sorolt fel, hogy azokban a napokban kik fordultak meg nála.

– Ha Szegeden járnak, feltétlenül keressenek fel! – mondta búcsúzáskor.

Erre azonban nem került sor. 1981. szeptember 9-én Szegeden, kilencvennégy éves korában elhunyt. A Vajdasági Képzőművészek Egyesülete ezt gyászlapon jelentette be.⁷ Miután Szegeden elhamvasztották, október

⁶ Megjelent a Magyar Szó szabadkai oldalán, 1980. május 16-án.

⁷ *Balázs G. Árpád
(1887–1981)*

festő- és grafikusművész

Hamvainak sírba tétele 1981. október 15-én csütörtökön 15 órakor lesz a Bajai úti temetőben Szabadkán.

Örök kegyelet és tisztelet művészi alkotómunkájának és emlékének

A Vajdasági Képzőművészek Egyesülete

Ez a szöveg olvasható szerbhorvát nyelven is.

15-én Szabadkán, a Bajai úti temetőben helyezték el a hamvait tartalmazó urnát. Hozzátartozói, barátai, festőművészek és tisztelői vettek búcsút tőle. Életéről és munkásságáról több lap megemlékezett⁸, hiszen egyik fontos és meghatározó egyénisége volt a vajdasági festészetnek a két háború között, még akkor is, ha sokáig nem élt közöttünk. Az *Üzenet* folyóirat 1981. október–novemberi kettős számában Lévay Endre írt méltatást róla, akkor jelent meg S. Kiss Ágnes felvétele is. Feltehetően ez volt az utolsó fotó a Mesterről.

⁸ *Alkotásai a való világot tükrözik (Eltemették Balázs G. Árpád festőművészt)*. Magyar Szó, 1981. október 16.

In memoriam Árpád G. Balaž (1887–1981). Subotičke novine, 1981. október 9.

Ács József: *A modern művészet kezdetei Vajdaságban (Balázs G. Árpád életműve)*. Magyar Szó, 1981. október 18.